

## Försvarsbeslutet

Den stora försvarsdebatten i riksdagen i maj tydde på att regeringspartierna och den socialdemokratiska delen av oppositionen glädjande nog inte står alltför långt ifrån varandra. Var kommunisterna står är i sammanhanget av mindre intresse. Men de demokratiska partiernas talesmän demonstrerade den försvarsvilja, som i sak tar sig uttryck i att högst betydliga belopp satsas på totalförsvaret under den kommande femårsperioden. Att det skar sig på en del punkter var ju väntat. Påståendet att vi upprustar framfördes i debatten, men inte alltför högljutt. Att förtroendet utomlands för svensk vilja att befämja den avspänning, som man tyvärr märker ganska litet av, skulle minska därför att vi anser oss böra behålla våra försvarsresurser är ju ett alltför absurt påhitt. Idén att vårt försvar borde bestämmas inte av våra säkerhetspolitiska behov utan av u-ländernas hjälpbehov är också ytterligt verklighetsfrämmande.

De åsikter, som fru Theorin (s) har och vilka stöddes av en – en enda – av hennes partivänner, kommenteras på annan plats i detta nummer av Svensk Tidskrift. Man bör därutöver understryka att hon gjorde gällande att försvarsutredningen stått under alltför starkt inflytande av de militära myndigheterna. De "hotbilder", som lagts fram, skulle ha varit vinklade, och om diskussionen hade fått föras öppet, ohindrad av hemligstämplar, skulle allmänheten fått se hur det verkligen är. Påståenden av det här slaget är inte bara insinuanta utan också enfalldiga. De militära utredningarna verkställdes enligt den förre försvarsministerns föreskrifter och under hans kontroll. Viktigare

är ändå att de verkligen inte heller är så komplicerade eller obegripliga att de bör kunnat lura de civila experterna i departementet, utredningen och försvarsutskottet. Bara den som har förutfattade meningar – vilket fru Theorin har – och som inte vill sätta sig in i andras – vilket fru Theorin inte vill – kan yttra sig som hon gör.

Debatten kom som så många gånger förr att röra sig om de sista miljonerna. Försvarsminister Krönmark fick tillfälle att redogöra för vad vi inte får av utrustning till förbanden om man skär bort anslagen i toppen. Från socialdemokratiskt håll förespråkades något så ovanligt som en ökning av antalet krigsförband, nämligen av skyttebrigaderna. Men det är då typiskt att dessa nya brigader skulle få enklare utrustning än de andra. Socialdemokraterna vill inte i och för sig ge de värnpliktiga sämre vapen. Det bara blir så, om man minskar materielanslagen.

Utbildningskostnaderna och personalkostnaderna fortsätter att stiga. Att skära ned utbildningen är inte tillrådligt. Den karakteriseras av den nye arméchefen som "godtagbar", men mera är det inte. Vad beträffar personalen har ÖB enligt uppdrag rationaliserat bort åtskilliga tusen civilanställda under senare år. I och för sig kan ett sådant sparande vara nyttigt. Särskilt vissa förvaltningensheter inom försvaret har visat samma benägenhet att växa som andra statliga organ. Personalen på utbildningssidan har däremot inte växt, i varje fall inte tillräckligt. Därtill kommer problemet med den svaga rekryteringen av reservofficerare. Det har hållits alldeles för mycket i skymundan, men nyligen har försvarsministern fäst uppmärksamhet på detta.

samheten på det.

Kostnadsstegringarna för nya vapen och vapensystem märks kanske mest inom de försvarsgrenar, som bygger på relativt få men tekniskt högt utvecklade enheter, alltså inom marinen och flygvapnet. Marinen har kommit i en särskilt klämd situation. De stora enheterna har blivit föråldrade. Kryssarna är lyckligtvis borta, och jagarna närmar sig åldersstrecket. Mindre robotbestyckade fartyg skall i princip ersätta dem men befinner sig ännu bara på planeringsstadiet. Samtidigt bör det tacksamt noteras att kustartilleriet stärkts.

Flygvapnet har av kostnadsskäl varit tvunget att genomföra kraftiga nedskärningar under de senaste åren. Inte bara fredsförbanden har drabbats utan också möjligheterna att sätta upp krigsförband. Nu i höst måste en för vapnet avgörande fråga bli löst, nämligen den om materielersättningen för 80-talet. Beslutet härom sköts som bekant upp i våras. Det har antytts i pressen att en

vettig kompromiss är på väg. Ett nytt flygplan måste ju utan tvekan till, och både samhällsekonomiska och säkerhetspolitiska skäl talar för att det bör bli svenskbyggt. Det vore väl om en någorlunda enighet kunde nås i den frågan. Prestigehänsyn kommer naturligtvis att spela in – det tycks ha gått troll i ordet Viggen – men redan de två sista bokstäverna i B3LA, som betyder lätt attack, borde möjliggöra ett positivt beslut! Ett medeltungt attackplan har en annan och vidare användning. Chefen för flygvapnet har i en intervju, om man uppfattade honom rätt, förklarat att han behöver både sådana och det nya B3LA. Men det lär han knappast få, och alternativet att få ingenting kan inte vara lockande.

Trots vårens försvarsbeslut fortsätter ännu den svenska försvarskraften av minska. Verkningarna av 1970 års styrda försvarsutredning och 1972 års försvarsbeslut går inte så lätt att utplåna.